

Nu, begin November, hebben de planten een berg wortelbladen gevormd, frischgroen, die nog altijd van 't minste najaarszonnetje profiteeren, om zetmeel te vormen. Dat belooft wat voor de lentel! De groeischeden worden hoe langer hoe steviger. En zoolang 't nog niet vriest, wordt er telkens meer voorraad opgetast voor den aanstaanden lentebloemtros.

Wanneer we zoo'n najaar hebben, dat den planten veroorlooft, nog lang blad te houden, dan is dat in 't voorjaar aan mijn kweekelingen o zoo goed te merken. Ze bloeien dan veel rijker, dan wanneer een snerpende najaarskou hen overviel, bijna nog in hun zomerfleur.

Onder 't dorrend akeleilooft van 't vorige jaar schieten in dienzelfden bak talloze sneeuwkllokjes omhoog; elk jaar meer. 't Begint soms al in September. Dit jaar zijn ze laat. 't Is begin November en nog maar een paar zilvergroeene puntjes zijn te zien boven de vochte aard. Dezelfde bak bevat nog *Anemone nemorosa* van den Plasmolen en 't Bloemendaalsche bosch; ook *A. ranunculoides* van 't Haarlemsche zeldzaamhedenlandje, *Ornithogalum* van 't Sloterdijker laantje, *Convallaria* en *Listera* uit de duinen en Baarnsche jonge koningsvarens. De gansche bak is dus een mooi boschstukje.

CHRISTIAAN H. J. RAAD.

A'dam, Nov. '00.

(Wordt vervolgd.)

Blz 221

Tot dusverre bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familiën behorende planten.

Familie Labiaten.

1. *Pulegium*.

P. vulgare Mill. Langs waterkanten en in vochtige weilanden. Meers, Middelaar. Groot Deuteren, Grave, Vlijmen, Vught, Werkendam. Nijmegen (Heumen, Wijchen), Wamel, Varik, Tielerswaard, Batenburg, Ulenpas, Eibergen, Gorsel. Zalk. den Haag.

2. *Mentha*.

M. aquatica L. Aan vaarten, slootkanten, vooral in veenstreken, ook in vochtige duinpannen. Algemeen en overal.

M. pyramidalis Lloyd. Aan de Vecht bij Heemze.

M. gentilis L. Aan waterkanten, op vochtige plaatsen. Apeldoorn, Beekbergen. Poppe. Abcoude (?). den Haag, Waalsdorp.

M. sativa L. Aan waterkanten, op vochtige plaatsen. Maastricht, St.-Pietersberg. Bostel, Breda. Velp, Lichtevoorde, Ruurlo. Amerongen, Neerlangbroek. Deventer, Zwolle, Heemze, Giethoorn. Amsterdam, Haarlemmermeer, Sloten. Leiden, Dordrecht, Alblasserwaard. Schouwen, Z.-Beveland, Walcheren, Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen.

M. arvensis L. In zandig bouw- en weiland, ook aan waterkanten. Algemeen en overal.

M. piperita L. Noordwijk (ontsnapt uit een kweekerij).

M. rotundifolia L. Waterkanten, op vochtige plaatsen. Limburg (vrij alg.). Heusden, Aalburg. Nijmegen (Ooischevaard, Weurt, Lent, Bommel, Ressen, Weurt, Sleewijk), Elst, Arnhem, Ulenpas, Zevenaar, Hattem. Vianen, Montfoort. Deventer, Lutte. Friesland. den Haag, Wassenaar, Dordrecht, Voorne. Zuid-Beveland, Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen.

M. sylvestris L. Aan rivieroeveren, in grienden, aan slooten en akkerkanten. Epen, Kerkrade, Baarlo. Bostel, Hilvarenbeek, Werkendam, Woensdrecht. Nijmegen (Ooischevaard, Lent, Beuningen), Everdingen, Tiel, Grebbe, Zutphen. Utrecht, Driebergen, Odijk, Neerlangbroek. Deventer, Lutte, Zwolle, Zalk. Heerenveen. Bloemendaal, Brederode, Haarlem. Noordwijk, Leiden, Oegstgeest, Rijnsburg, Wassenaar, Naaldwijk, Rotterdam, Moerkapelle, Dordrecht. Vlissingen, Kwadendamme.

3. *Lycopus*.

L. europaeus L. Langs slooten en andere vochtige plaatsen. Vrij algemeen en overal.

4. *Origanum*.

O. vulgare L. Op onbebouwde, zonnige plaatsen, aan dijken en stadswallen. Limburg (vrij alg.). Oudenbosch. Gelderland (vrij alg.), Wijk-bij-Duurstede. Zalk. Leiden, den Haag. Schouwen, Tholen, Zuid-Beveland, Walcheren (Rammekens), Hoek, Neuzen.

5. *Thymus*.

T. Serpyllum L. Op heide-, duin- en zandgrond, ook tussen gras, aan dijken en wegen. Algemeen en overal.

6. *Hyssopus*.

H. officinalis L. Op oude muren. Harderwijk, Huis te Bronckhorst. Utrecht.

7. *Satureja*.

S. hortensis L. Verwilderd aan het Spaarne.

8. *Clinopodium*.

C. vulgare L. In duinen en heuvelachtige streken, op open plaatsen in bosschen, aan heggen. Limburg (vrij alg.). Nijmegen (Hunerberg, Ubbergen, Beek, Groesbeek), Duno, Wagening-scheberg, Grebbe, Gorsel, 's Heerenberg. Texel, Aardenhout, Overveen, Bentveld, Hazeveld. Noordwijkerhout.

9. *Calamintha*.

C. Acinos Clairv. Op zandgrond, ook aan de grootere rivieren en in de duinen. Maastricht. Valkenburg, Gulpen, Gronsveld, Hamert, Middelaar, Afferden. Boxmeer, Grave, Nijmegen (Weurt, Beek, Oosterhoutsche bosch, Ooischevaard), Arnhem, Doorwerth, Wagening-scheberg, Grebbe, Kuilenburg, Leeuwen, Vierakker, Oosterbeek, Warnsveld, Zutphen, Twello. Rhenen, Zeist. Deventer, Diepenveen, Olst, Zwolle, Zalk, Kampen, Markelo. Bergum, Heerenveen, Appelscha. Kennemerland, Hilversum. Noordwijk binnen, Katwijk, Wassenaar, 's Gravenhage, Scheveningen, Loosduinen, Naaldwijk, Monster, Rotterdam. Vlissingen.

C. officinalis Moench. Alleen bij Maastricht aan den voet van den St.-Pietersberg en in de vestingwerken Nijmegen.

10. *Salvia*.

S. verticillata L. Aangevoerd. Venlo. den Bosch. Arnhem, Ruurlo, Ulenpas. Deventer (Pothoofd), Zwolle. Scheveningen, Overschie, Rotterdam.

S. sylvestris L. Aangevoerd. St. Pietersberg. den Bosch. Nijmegen, Rhederoord, Zutphen. Deventer (Pothoofd). Hoek van Holland, Slidrecht. Vlissingen.

S. Verbenaca L. Op grasgrond en begroeide plaatsen. Kanaal van Pannerden, Enghuizen, Ulenpas. Noordwijk. Noord-Beveland, Middelburg, West Kapelle.

S. pratensis L. Op drogen grasgrond, aan dijken en wegen. Maastricht, Blerik, Venlo, Roosteren. Alem, Werkendam. Nijmegen, Arnhem, Everdingen, Tiel, Gorkum, Rhenen, Zutphen, Twello. Apeldoorn, Hattem, Vreeswijk. Deventer, Olst, Wijhe, Zalk, Kampen, Hardenberg. Amsterdam. den Haag.

S. Sclarea L. Op opgevoerden bouwgrond bij Vlissingen en Zutphen.

11. *Nepeta*.

N. ucranica L. Op onbebouwd terrein bij het station den Bosch.

N. Cataria L. Op ruige plaatsen, aan dijken, op muren. Maastricht, Geulhem, Schinnen, Mechelen, Beek, Meersen, Roosteren, Gronsveld, Wijlre, Sittard, Plasmolen, Boxmeer, Nijmegen (Lent), Hoog Soeren, Harderwijk, Utrecht, Rhenen, Montfoort, Deventer, Zalk, Overveen, Boekelode, Katwijk, Scheveningen, Rotterdam, Dordrecht, Tholen, Zuid Beveland. De var, citriodora te Gulpen, Pesaken, Maastricht en Weurt.

N. Nepetella L. Alleen bij Weurt en Brummen gevonden.

12. *Glechoma*.

G. hederacea L. Op grasgrond, aan wegen, heggen, op muren, in kreupelhout en andere vochtige, beschaduwde plaatsen. Algemeen en overal.

12. *Galeobdolon*.

G. luteum Huds. In bosschen en op vochtige plaatsen tusschen hakhout. Sint Pietersberg, Bunde, Valkenburg, Spanbeek, Beek, Elslo, Wijlre, Gulpen, Mechelen, Rosmalen, Nunen, Son, Oorschot, Eindhoven. Nijmegen (Ubbergen, Beek, Bergendal, Neerbosch), Hemmen, Middachten, Ulenpas, Beekbergen, Harderwijk, Amersfoort, Neerlangbroek, Oldenzaal, Ootmarsum, Zwolle, Bergum, Hardegarijp, Vogelenzang, Haagsche bosch.

14. *Lamium*.

L. incisum W. Op bebouwd grond, aan wegen. Oudenbosch, Utrecht, de Bilt, Heino, Zwolle, Annen, Helpman, Pottum, Jelsum, Dronrijp, Holwerd, Sexbierum, Franeker, Ameland, Texel, Sandpoort, Amsterdam, Leiden, Valkenburg, Rijnsburg, Sint Philipsland, Zuid Beveland, Domburg, Hoek.

L. amplexicaule L. Op bouwland en moeshoven. Vrij algemeen en bijna overal.

L. purpureum L. Op bouwland, in moeshoven, aan wegen, tusschen kreupelhout. Algemeen en overal.

L. album L. Aan wegen, tusschen kreupelhout, op ruige plaatsen. Algemeen en overal.

L. maculatum L. In heggen, aan boschkanten, in grienden. Maastricht, Meersen, St. Pietersberg, Geulhem, Beek, Elslo, Houthem, Valkenburg, Neer, Canne, Werkendam, Nijmegen (Weurt, Bergendal, Beek, Ubbergen, Heumen), Kuilenburg, Druten, Welsum, Arnhem, Ruurlo, Groenlo, Loenen, Utrecht, Zalk, Delft. **AERDENHOUT**

15. *Galeopsis*.

G. Ladanum L. Op bouwland, in bosschen. Maastricht, Gulpen, Wijlre, Mechelen, Breda, Werkendam, Nijmegen (Ooischewaard, Ubbergen), Wageningen, Rossum, Baarn, Vianen, Deventer, Helpman, Friesland, Velzen, Katwijk, Voorschoten, den Haag, Wassenaar, Sint Philipsland.

G. ochroleuca Lam. Op bebouwd en onbebouwd zandgrond, in duinen, aan wegen. Vrij algemeen en bijna overal, doch in de westelijke provinciën bijna uitsluitend in de duinen (Naarden, Muiderberg, Laren, Hilversum, Zuid-Beveland).

G. versicolor Curt. Op bouwland, langs hakhout langs wegen, op ruige plaatsen. Breda, Oudheusden, Breda, Werkendam, Groesbeek, Wageningen, Arnhem, 's-Heerenberg, Winterswijk, Terborg, Twello, Apeldoorn, Harderwijk, Utrecht, Wijk-bij-Duurstede, Maarsbergen, de Bilt, Zeist, Renswoude, Scherpenzeel, Doorn, Amersfoort, Westbroek, Maarssen, Wijhe, Zwolle, Kampen, Kamperveld, Almelo, Vriezenveen, Hengelo, Borne, Koeverden, Meppel, Rolde, Helpman, Veenwouden, Hardegarijp, Beverwijk, Velzen, 's Graveland, Leiden, den Haag, Renesse, Koewacht.

G. pubescens Besser. Aangevoerd. Eemnes. Deventer, Emmen, Valthe, Leiden, Axel.

G. bifida Bönn. Op bouwland, aan dijken en wegen. Gulpen, Harles, Woensdrecht, Beek, Terborg, Zeist, Kampen, IJselmuiden, Steenwijkerwold, Delden, Oldenzaal, Raalte, Wolvega, Teridert, Amsterdam, Sparendam, Zuid-Beveland, Zuiddorpe, Koewacht.

G. Tetrahit L. Op bouwland, tusschen hakhout, ook langs wegen en op ruige plaatsen. Algemeen en overal, vooral in de noordelijke provinciën.

16. *Betonica*.

B. officinalis L. In heiden, bosschen en hakhout, in zandige streken. Wijlre, Gulpen, St-Pieterberg, Gronsveld,

Maastricht, Mechelen, Valkenburg, Slenaken, Pesaken, Plasmolen, Nijmegen (Groesbeek, Beek, Ubbergen, Malden, Berg-en-Dal), Doesburg, Zutphen, Baarn.

17. *Stachys*.

S. annua L. Aangevoerd. Maastricht, Ruurlo, Zutphen, Apeldoorn, Deventer, Amsterdam, den Haag.

S. germanica L. Op onbebouwde plaatsen, aan wegen, op kalkhoudenden grond. Alleen bij Sittard gevonden.

S. arvensis L. Op bouwland en tuingronden. Limburg (alg.). Eindhoven, Valkenwaard, Bostel, Rosmalen, St-Jansbeek, Breda, Nijmegen, Beek, Oosterbeek, Wageningen, Hummelo, Keppel, Groenlo, Winterswijk, Gersel, Warnsveld, Apeldoorn, Vaarsen, Epe, Maartensdijk, Renswoude, Blauwkapel, Bunnik, Houten, de Bilt, Deventer, Wijhe, Zwolle, Zalk, Kampen, Bathmen, Delden, Dalfsen, Heilo, Borne, Haaksbergen, Steenwijkerwold, Emmen, Groningen, Wolvega, Teridert, Wommels, Zwaagwesteinde, Franeker, Texel, Bergen, Heemskerk, Breesaap, Bentveld, Overveen, Bloemendaal, Laren, Eemnes, Oegstgeest, Endegeest, Leiden, Wassenaar, Voorne, Hulst, Zuiddorpe, Sas-van-Gent.

S. sylvatica L. Op beschaduwde vochtige plaatsen, aan slootkanten. Vrij algemeen en bijna overal.

S. pilustris L. Op vochtige plaatsen, ook op zandig bouwland. Algemeen en overal.

S. recta L. Aangevoerd. Alleen bij Elst (bij Arnhem) gevonden.

S. ambigua Sm. Op beschaduwde, vochtige plaatsen, aan slootkanten. Utrecht, Heemstede, den Haag.

18. *Sideritis*.

S. montana L. Aangevoerd. Maastricht, Apeldoorn, Deventer, Amsterdam, Leiden, Dordrecht, Middelburg.

19. *Ballota*.

B. foetida Lam. Aan wegen, op puinhoopen, in heggen, op ruige plaatsen. Vrij algemeen en vrijwel overal.

20. *Leonurus*.

L. Cardiaea L. Op ruwe, steenachtige plaatsen, aan wegen. Kerkrade, Heerle, Gulpen, Beek, Breda, Doorwerth, Westerbouwing, Zutphen, Soerenschebosch, Vaassen, Beekbergen, Harderwijk, Utrecht, Rhenen, Amersfoort, Doorn, Zeist, Amerongen, Deventer, Wijhe, Zwolle, Zalk, Kampen, Meppel, Emmen, Leeuwarden, Ameland, Terschelling, Vlieland, Wieringen, Velzen, Haarlem, Amsterdam, Muiderberg, Laren, Bussum, Leiden, Warmond, den Haag, Schiedam, Rotterdam, Voorne, Dordrecht, West Zeeuwsch-Vlaanderen. **WAGENINGEN**

21. *Marrubium*.

M. vulgare L. Aan wegen, in de duinen, zandvlakten en op muren. Maastricht, Gronsveld, Ambij, Valkenburg, Meersen, Beek, Weert, Nijmegen, Tiel, Zutphen, Twello, Deventer, Enschede, Zalk, Emmen, Ameland, Terschelling, Haarlemmerhout, Heemstede, Hilversum, Noordwijk, Katwijk, Scheveningen, Wassenaar, Loosduinen, Staalduin, 's Gravesande, Rotterdam, Dordrecht, Brouwershaven, Goes, West Zeeuwsch-Vlaanderen.

M. pannonicum Rchb. Aangevoerde grond te Amsterdam (Willemspark).

22. *Scutellaria*.

S. Columnae W. var. *Gussoni* Ten. Alleen bij Haarlem (Zomerzorg, Bloemendaal, Velzen), gevonden.

S. galericulata L. Op vochtige plaatsen, aan waterkanten, soms op muren. Vrij algemeen en bijna overal.

S. minor L. Op vochtige plaatsen, in heidegrond en op veenachtigen grasgrond. Maastricht, Velden, Arcen, Venlo, Plasmolen, Loon op Zand, Bostel, Waalre, Aarle, Valkenwaard, Etten, Ginneken, Oploo, Nieuwkerk, Deurne, Oudenbosch, Groot Zundert, Bergen op Zoom, Roosendaal, Nijmegen (Hatert, Wijchen, Mook, Malden, Heumen), Laag Soeren, Eibergen, Doetichem, Hilversum.

23. *Prunella*.

P. vulgaris L. In wei- en bouwland, aan wegen, dijken. Algemeen en overal.

24. *Ajuga*.

A. Chamaepitys Schreb. Op kalkhoudenden bouwgrond. Maastricht, Deventer (aangevoerd).

A. genevensis L. Op zand- en heidegrond. Aan wegen. Sittard, Gronsveld. Leiden (hortus).

A. reptans L. Op grasgrond, op vochtige plaatsen, in duinpannen. Limburg (vrij alg.). den Bosch, Bostel, Breda, Oudenbosch, Woensdrecht. Nijmegen (Beek, Neerbosch), Arnhem, Kuilenburg, Wageningen, Velp, Rhenen, Voorst, Apeldoorn, Harderwijk, Bunnik, Doorn, Driebergen, Maarsbergen, Amersfoort, Woudenberg, Deventer, Diepenveen, Kampen, Delden, Vollenhove, Steenwijkerwold, Meppel, Weerdinge, Peize, Haren, Oranjewoud, Goutum, Velzen, Bloemendaal, Haarlem, Overveen, Amsterdam, Noordwijk, Vogelenzang, Leiden, Wassenaar, Leiderdorp, den Haag, Naaldwijk, Delft, Dordrecht, Schouwen, Walcheren, Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen.

25. *Teucrium*.

T. Scorodonia L. Op duin- en zandgrond en ruige boschrijke plaatsen. Limburg (vrij alg.). Rosmalen, Bostel, Box-

meer, Oudenbosch, Breda, Bergen-op-Zoom, Nijmegen (Beek, Ubbergen), Arnhem, Doorwerth, Wageningen, Velp, Ulenpas, Eibergen, Ruurlo, Vorden, Winterswijk, Groenlo, Terborg, Apeldoorn, Gorsel, Harderwijk, Grebbe, Amerongen, Zeist, Diepenveen, Zwolle, Bathmen, Ootmarsum, Oldenzaal, Heilo, Wijk aan Zee, Bloemendaal, Overveen, Bentveld, Aardenhout, Heemstede, Bennebroek, Hilversum, Bussum, Blaricum, 's Graveland, Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Vogelenzang, Wassenaar, den Haag, Loosduinen, Staalduin, Voorne, Walcheren (Domburg), Koewacht.

T. Scordium L. Moerassige weiden, vochtige duinpannen. Maastricht, Zevenaar, Borculo, Lisse, Oost Voorne.

T. Botrys L. Op bouwland. Gulpen, Zwolle.

T. Chamaedrys L. Op heuvelachtigen grond, ruige plaatsen, aan wallen, in bosschen. Maastricht, Bergum, Heerenveen, Drachten, Haagsche bosch.

H. HEUKELS.
(Wordt vervolgd.)

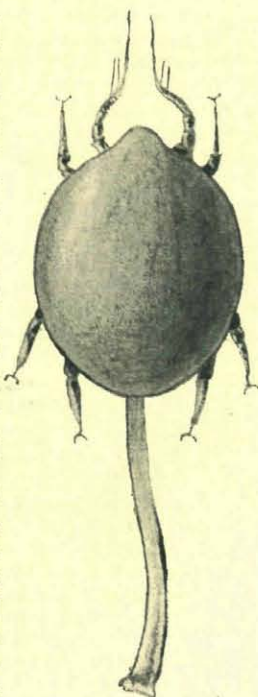
Opmerkingen bij het lezen van „De Levende Natuur.”

(Deel II blz. 207). *Volksnamen van vogels*. Blauwpaapje werd door den vogelopper van den Dierentuin te 's-Gravenhage ook gegeven aan *Ruticilla phoenicurus*. De man is Limburger. Of Blauwpaapje nu Haagsch is, of Limburgsch kan ik niet zeggen. Bij Amersfoort noemde een boer mij *Anorthura troglodytes*: tuilekruiper.

(Deel II blz. 224). Interessant is die waarneming van het zoo overvloedig drinken van de rupsen van *Lasiocampa potatoria*. Zeker heeft degene, die den vlinder den naam van *potatoria* gaf, dat ook gezien, want *potator* beteekent een drinkebroer. Alle rupsen drinken, vooral na droogte gretig dauwdruppels of regendruppels. Iemand, die rupsen kweekt, kan zich daarvan herhaaldelijk overtuigen.

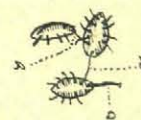
(Deel II blz. 225, kolom 1.). *Hommelmijten*. „De arme beestjes werden geplaagd door kleine vleeschkleurige mijten.” Zie hierover mijne opmerkingen over kevermijten in Deel IV, blz. 251.

(Deel II blz. 225, kolom 2). *Doodgravermijten*. Behalve dezelfde opmerking als hierboven, nog het volgende. Er waren hier 2 soorten van mijten. Onder aan 't borststuk zaten een tiental onbewegelijk op een hoopje”. Ik vermoed dat dit *Uropoda vegetans* waren. *Uropoda* beteekent: staartvoet; ze zitten vast met een elastisch staartje. *Vegetans* beteekent: als planten levend. Hoe komen die diertjes aan dien naam? Ik zal het maar niet historisch behandelen, maar mededeelen, wat men tegenwoordig er van weet. *Uropoda vegetans* gebruikt allerlei kevers en hommels, even als *Gamasus coleoptratorum*, als luchtballon, als omnibus of, zooals in de boeken staat, als „vehikel.” En dat doet *Uropoda vegetans* nu weer op zijn eigenaardige manier, zooals geen dier hem na kan doen! Zoodra hij op zoo'n levende omnibus geklauterd is, drukt hij zijn aars tegen het lichaam van zijn vliegmachine en laat zijn excrementen vrij spel. Deze — ik moet eigenlijk hier het enkelvoud

Uropoda vegetans.

bezigen, dus excrement — dit is groenachtig bruin, wordt in aanraking met de lucht taai en elastisch, en heeft den vorm van een draadje of uiterst dun reepje elastiek. De GEER meende pl.m. 1773, dat het diertje door dat „pijpje” vochten uit het woondier zoog. De Geer's verbazing steeg ten top, toen hij verscheidene *Uropoda vegetans* aan elkaar zag hangen. De goede Upsala-geleerde meende werkelijk dat die diertjes nu van en door elkaar op die wijze het lichaamsvocht van het woondier opslorpten!! Later bleek, dat De Geer gedwaald heeft. De *Uropoda*'s zijn in staat, om, zoodra zij een geschikte voedingsplaats op hun „vehikel” bereikt hebben, de „steel” los te laten en weg te loopen. De steel blijft dan aan het vehikel kleven. Maar als wij probeeren, om de *Uropoda*'s van die steeltjes los te krijgen, lukt ons dat niet. Ze houden die steel met hun aarskleppen zoo verbazend hard vast, dat men eerder de steel breekt of de mijten verbrijzelt! Probeer 't maar eens, met een naald, om zoo'n *Uropoda* van zijn vehikel te lichten, en merk dan goed op, hoe de steel door uw pogingen wel tweemaal langer wordt, dan hij is, om dan

met mijt en al met een verbazende kracht terug te springen. Uw naald geeft er zelfs geluid van! Ge moet deze proefneming natuurlijk doen, gewapend met een loep, liefst met eene, die ge, als een horlogemaker doet, in uw oog knijpt. Ik gebruik altijd zulke loepen, dan heb ik mijn beide handen vrij.

(Deel II blz. 225). *Te veel levende hommels in een fleschje*. Tien hommels in één fleschje! Thuis gekomen waren ze dood; ze hadden elkander doodgestoken. Neem me niet kwalijk, maar dat geloof ik niet. Hommels, bijen en wespen hebben een zeer snelle stofwisseling, ademen dus zeer snel; dat kunt ge wel aan hun snelle ademhalingsbewegingen van het achterlijf zien. Ze zijn dus, al hadt ge de flesch met een stukje gaas, in plaats van met kurk gesloten, eenvoudig gestikt uit gebrek aan zuurstof, en tevens vergiftigd in hun eigen uitgeademd koolzuur.

(Deel II blz. 226). *Oorwormen*. „De poppen (van de vlier-vlinder) werden zeer geplaagd door oorwormen.” Heeft u niet ondervonden, dat ze ze opaten? De oorwormen eten